

VIDENSKAB OG PRAKSIS | AKADEMISKE AFHANDLINGER

hængen mellem fødselsvægt og kræft skyldes en fælles intra-uterin biologisk årsag, mens en eller flere yderligere faktorer har betydning for prostata- og testikelkræft. Studie III viste, at piger der var høje og tynde i skoleårene, har øget risiko for brystkræft, både før og efter menopause. Særligt vigtigt var imidlertid fundet af, at høj fødselsvægt er en risikofaktor for brystkræft, uafhængigt af den senere vækst i børne- og ungdomsårene og uafhængigt af den opnåede sluthøjde. Vi fandt desuden, at højdevæksten i puberteten er af særlig betydning for senere brystkræft. Tidlig pubertet i sig selv, bestemt ved alder ved vækstspurt, var også en uafhængig risikofaktor for brystkræft, mens alder ved menarche ikke havde selvstændig betydning.

Forf.s adresse: Afdeling for Epidemiologisk Forskning, Statens Serum Institut, Artillerivej 5, 2300 København S. E-mail mag@ssi.dk
Forsvaret finder sted den 2. december 2004, kl. 10.00, i foredragssalen på Statens Serum Institut.
Bedømmere: Mikael Rørth, Leiv S. Bakketeig og Dimitrios Trichopoulos, USA.
Vejledere: Mads Melbye og Thorkild I.A. Sørensen.

Cand.scient. Lars Rosendal:

Interstitial changes in trapezius muscle during repetitive low-force work

Studies with microdialysis in healthy subjects and patients with work-related trapezius myalgia

Denne ph.d.-afhandling er udført på Arbejds miljøinstituttet, Institut for Idrætsmedicin, samt på Smärt och Yrkesmedicinskt centrum, Linköping, Sverige.

Kroniske muskelsmerter, opstået i forbindelse med erhvervsarbejde, er et stort problem og udgør en betydelig økonomisk byrde, hvad angår sygdomsfravær, sundhedsudgifter og førtidspensioner. En væsentlig del af disse muskelsmerter forekommer i skulder-nakke-muskulaturen (trapezius) efter længerevarende ensidigt gentaget arbejde (EGA).

Formålet var at bestemme det lokale trapeziusmuskelsrespons på EGA i raske individer og i patienter med arbejdsbettinget skulder-nakke-besvær – specielt med hensyn til metabolisme, inflammatoriske mediatorer og potentielle smertemedierende substanser.

Studierne viste at mikrodialyseteknikken kan anvendes på trapeziusmusklen i hvile og under forskellige arbejdstyper. Specielt kan metoden med fordel bruges til at studere ændringer i intramuskulære substanser ved lette muskelbelastninger der ikke afspejles i blodbanen.

Det blev fundet, at metabolismen i trapeziusmusklen i væsentlig grad påvirkes af 20 min EGA (muskulbelastning ca. 10%

af maks.), herunder fandtes en stigning i laktat. Desuden blev en særdeles stor stigning i interleukin-6 påvist som følge af EGA.

De vigtigste fund er dog at den anaerobe energiomsætning er væsentlig forøget, både i hvile og under EGA, i patienter med arbejdsbettinget skulder-nakke-besvær, hvilket ikke kunne tilskrives en lavere blodgennemstrømning. Desuden var koncentrationen af potentielt smertemedierende substanser væsentligt forøget i patientgruppen, hvilket indikerer at muskelsmerter til dels kan skyldes en lokal muskulær smerte-receptoraktivering.

Forf.s adresse: Arbejds miljøinstituttet, Lersø Parkallé 105, DK-2100 København Ø.
E-mail: LRL@ami.dk
Forsvaret finder sted den 25. november 2004, kl. 13.00, Auditoriet, Arbejds miljøinstituttet, Lersø Parkallé 105, København.
Bedømmere: Lektor Bente Stallknecht, professor Urban Ungerstedt, Stockholm, Sverige, og professor Nina Vøllestad, Oslo, Norge.
Vejledere: Seniorforsker Jesper Kristiansen, Michael Kjær og seniorforsker Henning Langberg.

Cand.mag. Søren Thyge Bak-Jensen:

Manipulative exclusivity: the legitimation strategies of early Danish chiropractors, 1920-1943

Ph.d.-afhandlingen, der er udført ved Medicinsk Museion, Københavns Universitet, undersøger de tidligste danske kiropraktoreres forsøg på at opnå statsautorisation. Gennem mellemkrigsårene sendte danske kiropraktorer en række ansøgninger om statsautorisation til skiftende ministerier. I ingen af tilfældene lykkedes det kiropraktorerne at komme igennem med deres krav. Afhandlingen ser nærmere på de måder kiropraktorerne forsøgte at retfærdiggøre deres markante krav om at opnå en lovgivningsmæssig ligestilling med de autoriserede læger. Kiropraktorerens legitimeringsstrategier sigtede på at fremstille kiropraktikken som et ligeværdigt alternativ til lægevidenskaben. Kiropraktorerne forsøgte at opbygge dette billede ved at foreslå nye normer for videnskabelighed, for evaluering af klinisk effekt, og dermed for magtfordelingen mellem forskellige sociale grupper på sundhedsområdet. Et centralt element i kiropraktorerens strategier var brugen af patienter som troværdige vidner i videnskabelige spørgsmål og dermed et angreb på lægernes autoritet, primært gennem brug af breve fra patienter som bevis for klinisk effekt. En anden måde, hvorpå kiropraktorerne forsøgte at argumentere for deres behandlingsmetoders unikke værdi, var at fremstille sig selv som manuelle behandlere og lægerne som spekulative